

**МОТИВАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ВИКЛАДАЧА ТЕХНІЧНОГО ВУЗУ**

У статті розглядується важливість сформованої мотиваційної готовності до педагогічної діяльності у випускників технічних вузів для формування їх педагогічної культури.

M. Zgurskaya

**MOTIVATIONAL READINESS TO PEDAGOGICAL ACTIVITY AS
FACTOR OF FORMING OF PEDAGOGICAL CULTURE OF TEACHER
OF TECHNICAL INSTITUTE OF HIGHER**

The article is dedicated to analysis of role of the formed motivational readiness to pedagogical activity for the graduating students of technical institutes of higher for forming of their pedagogical culture.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2009 р.

УДК 378.147

*Квасник О.В.
м. Харків, Україна*

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ІНЖЕНЕРІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

Постановка проблеми. Сучасні процеси реформування економіки країни, входження України в цивілізоване освітнє товариство супроводжуються динамічними змінами у системі виробничих відносин, культури, освіти. Сьогодні виробництву потрібен фахівець, який повинен глибоко усвідомлювати своє місце в перебудовчих процесах, ґрунтовно володіти теоретичними знаннями, професійними вміннями і навичками, готовий до діяльності в складних умовах конкуренції, здатний до самонавчання, самовдосконалення.

Означені завдання щодо підготовки таких фахівців повинна реалізувати насамперед вища інженерна освіта, яка нині успішно реформується.

У сучасному динамічному суспільстві освіта може ефективно виконувати свої функції, але за умови постійного розвитку, інтеграції традицій та інновацій. Сучасні тенденції вимагають від фахівця не тільки виконання професійних функцій, а і становлення його як суб'єкта професійної діяльності, який несе відповідальність за результати своєї діяльності, усвідомлює цілі, здатний самостійно приймати рішення, прагне до саморозвитку та самовдосконалення у професійній сфері. Науковці прагнуть підготувати високопрофесійного фахівця, і результатом цього процесу є становлення не лише „людини знаючої” через звернення до сфери її досвіду (зун) і когнітивної сфери, але і компетентної – через розвиток особистісно-психологічних якостей (професійної самосвідомості, потреби в досягненнях тощо).

У педагогічних дослідженнях зустрічаються різні трактування поняття “підготовка”. Так, Н. І. Костіна ототожнює поняття “підготовка” з “готовністю до професійної діяльності”. У той же час Л. С. Виготський [1], І. Р. Гальперін [2], О. О. Селіванова [3] вважають, що “підготовка” включає формування готовності до професійної діяльності, і в цьому ми їх підтримуємо.

Сучасна професійна підготовка фахівців – це складна психолого-педагогічна система зі специфічним змістом, наявністю структурних елементів, формами відносин, особливостями навчального процесу, специфічного для даного фаху знаннями, вміннями і навичками. У сучасному світі проблема взаєморозуміння між народами залишається невирішеною, тому дуже важливо навчитися перемагати непорозуміння, що виникають при зіткненні двох культур, зумовлених відмінностями в історичному, політичному та культурному розвитку. Саме перекладачам доводиться виступати в ролі міжкультурного посередника, а завдання викладачів – підготувати їх до цього.

Компетенція є невіддільною від діяльності, в якій і задля якої індивід свідомо мобілізує свої ресурси, й оцінити її можна лише через діяльність. Компетенція формується особистісними властивостями, що існували до виникнення будь-якої конкретної виробничої ситуації, а з її виникненням реалізується адекватно до її вимог. Це – евристичність (здатність програмувати, досліджувати, знаходити рішення), стратегічність (здатність комбінувати сукупність процедур і рішень залежно від мети), винахідливість (здатність здійснювати нові комбінації елементів) тощо.

Компетенція цілковито орієнтована на діяльність і керується тими цілями, які ставить суб'єкт або які йому поставлені, тому можна говорити про цілеспрямованість компетенції. Першим операційним виміром компетенції є її зміст. Найчастіше його зводять до тріади: знання, уміння і навички. Проте, наприклад, знання як складова компетенції розглядаються як “знання у дії”, пристосовані до діяльності та її обставин. Виділяють такі види знань:

а) теоретичні знання, які дають можливість зрозуміти і пояснити дійсність, проте не мають нічого спільного з дією;

б) процедурні знання, які дають змогу застосовувати теоретичні знання в діяльності;

в) практичні знання, що впливають з досвіду і закріплюються в ситуації праці;

г) знання-вміння, які включають не лише можливість виконання якоїсь дії, а й високу якість цього виконання, певну вправність [4, с. 26].

Експерти Ради Європи всі компетенції людини, які так чи інакше слугують здатності до спілкування, розділяють на дві великі групи:

1. Загальні компетенції: знання, вміння, життєвий досвід, здатність спілкуватися.

2. Компетенції спілкування: лінгвістичні компетенції, соціокультурна компетенція, прагматичні компетенції [5].

Перша група компетенцій включає набуті досвідом, вихованням або доповнені інформацією знання про суспільство та культуру народів, особисті чинники, пов'язані з індивідуальністю тих, хто навчається, для яких є характерними ставлення, мотивації, цінності, погляди, когнітивні стилі та риси особистості, що складають самотність особи.

З метою реалізації комунікативних намірів ті, хто навчається, мобілізують загальні здібності, названі вище, та комбінують їх зі спеціальними комунікативними компетенціями лінгвістичного типу.

Лінгвістичні компетенції – це знання засобів, за допомогою яких можна побудувати і сформулювати значущі висловлювання, та здатність їх використовувати. Серед них виділяють:

– лексичну компетенцію (знання словника та здатність користуватися ним);

– граматичну компетенцію (знання граматичних засобів мови і здатність їх використовувати);

– семантичну компетенцію (усвідомлення та контроль того, хто вивчає мову, способів організації змісту);

– фонологічну компетенцію (знання про сприйняття / продукцію та навички сприймати / продукувати).

Оскільки мовлення є соціальним феноменом, соціокультурна компетенція включає маркери соціальних стосунків, правила ввічливості, вирази народної мудрості, відмінності реєстрів мови, діалекти й акценти.

Прагматичні компетенції складаються з дискурсивної компетенції, функціональної компетенції та компетенції інтерактивних схем (спілкування). Під прагматичною компетенцією розуміється знання того, хто вивчає мову, про принципи, за якими висловлювання:

а) організуються, структуруються та адаптуються (дискурсивна компетенція);

б) вживаються для здійснення комунікативних функцій (функціональна компетенція);

в) розподіляються за інтерактивними схемами з метою підтримання спілкування (компетенція інтерактивних схем взаємодії).

Оскільки ключовим поняттям у нашій роботі є поняття “компетенції”, то перш за все ми розглянули різні визначення “компетенції”, що подаються у словниках. При цьому розмежовуємо поняття “компетенція” та “компетентність”.

Наприклад.

Компетенція. 1. Коло питань, в яких хто-небудь добре поінформований.

2. Коло чиїх-небудь повноважень, прав [6].

Компетентність – поінформованість, обізнаність, авторитетність [7]. У соціально-психологічному плані – це здатність індивіда ефективно взаємодіяти з оточуючими людьми в системі міжособистісних відносин. До її складу входять: 1) уміння орієнтуватися в соціальних ситуаціях; 2) уміння правильно визначати особистісні особливості й емоційні стани інших людей; 3) уміння обирати адекватні способи поведінки з ними та реалізувати їх у процесі взаємодії [8].

Найновіший великий тлумачний словник сучасної української мови пропонує такі визначення цих термінів. “Компетентність” – поінформованість, обізнаність, авторитетність. “Компетенція” – 1) добра обізнаність із чим-небудь; 2) коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи [9, с. 560].

Під компетенцією (від лат. *competere* – бути здатним до будь-чого) розуміють загальну здатність фахівця мобілізувати у професійній діяльності свої знання, уміння, а також узагальнені способи виконання дій.

Е. Ф. Зеєр, аналізуючи розбіжності між поняттями “компетентність” і “компетенція” підкреслює, що знання, уміння і досвід визначають компетентність людини; здатність мобілізувати ці знання, уміння і досвід у конкретній соціально-професійній ситуації обумовлюють компетенцію освіченої і професійно успішної особистості [10].

Процес організації навчання залежить, насамперед, від поставленої мети. Не випадково провідною педагогічною категорією є адекватність – співвіднесеність змісту, засобів з поставленою метою. Саме комунікативний підхід до навчання визначає специфіку всього навчання.

Якщо обрати як приклад мову, то комунікативний підхід спрямовано на розвиток у курсантів вміння практично користуватися мовою, тобто, співвідносити її одиниці, форми та структурні організації з комунікативними функціями, які вони виконують. При всьому різноманітті тлумачень комунікативного підходу до навчання вчені-педагоги одностайні у тому, що метою навчання є оволодіння комунікативною компетенцією, здатністю спілкуватися іноземною мовою у межах сфер, тем і ситуацій, визначених програмою, використовуючи відповідний мовний і мовленнєвий матеріал.

Соціокультурна компетенція – це інтегративне утворення, яке включає: країнознавчі, лінгвокраїнознавчі, соціолінгвістичні знання, вміння та навички співвідносити мовні засоби з метою й умовами спілкування; уміння організувати мовленнєве спілкування відповідно до соціальних норм поведінки, прийнятих у носіїв мови; уміння використовувати мовні засоби відповідно до національно обумовлених особливостей їх вживання.

До аналізу СКК ми застосували системний підхід і, відповідно, розглядаємо її як своєрідну цілісну систему взаємопов’язаних компонентів, а саме:

країнознавча компетенція – знання про народ-носій мови, національний характер, суспільно-державний устрій, здобутки у галузі освіти, культури, особливості побуту, традиції, звичаї;

лінгвокраїнознавча компетенція – здатність сприймати мову в її культурноносії функції, з національно-культурними особливостями. Включає знання мовних одиниць, у тому числі з національно-культурним компонентом семантики, і вміння використовувати їх відповідно до соціально-мовленнєвих ситуацій;

соціолінгвістична компетенція – знання особливостей національного мовленнєвого етикету і невербальної поведінки та навички врахування їх у реальних життєвих ситуаціях, здатність організувати мовленнєве

спілкування відповідно до комунікативної ситуації, соціальних норм поведінки та соціального статусу комунікантів.

Мова як універсальний засіб спілкування використовується в усіх галузях життєдіяльності людини. Різноманіття предметів мовного спілкування так чи інакше зумовлює потребу в доборі мовних засобів, придатних для певної галузі комунікації. При цьому особливого значення набуває лексика, позаяк “лексичні засоби, особливо терміни, незрівнянно тісніше, ніж граматичні форми, пов’язані з тим чи іншим колом діяльності” [10, с. 73]. Саме знання лексики дає змогу людям спілкуватися, оскільки багатий словниковий запас дає можливість курсантам розширювати як монологічне, так і діалогічне мовлення, краще та глибше розуміти літературні твори і, що найбільш важливо, краще виконувати свої професійні обов’язки. Вивчення ідіом, фразових дієслів, прислів’їв сприяє не лише збагаченню активного вокабуляра інженерів, а й допомагає їм зрозуміти вияв суспільного й особистого життя людей, цілих поколінь країни, мова якої вивчається.

Як наголошував відомий західний науковець Д. Батджес “процес становлення компетентного у мовному відношенні члена суспільства відбувається завдяки опануванню мови у певних соціальних ситуаціях, відповідно до звичаїв і традицій, прийнятих у кожному суспільстві. Саме вони зумовлюють способи входження дітей у світ дорослих, діти виконують певні ролі в певних ситуаціях, і це зумовлює форми, функції та зміст дитячих висловлень” [11, с. 54]. У сфері соціальної комунікації здійснюється трансляція досвіду людської почуттєвої діяльності.

Оперуючи текстом за нормами комунікації, які властиві певній структурі, суб’єкт привласнює цей досвід, упроваджує його у власну свідомість. Лише тоді можна говорити про розуміння тексту. Розуміти текст, таким чином, завжди означає комуніціювати.

Отже, текст є засобом соціальної комунікації. З соціальної точки зору результатом розуміння тексту можна вважати “залучення до більшості”, тобто соціалізацію реципієнта.

Соціалізація – процес засвоєння людиною певної системи знань, норм і цінностей, які дають їй можливість функціонувати як повноправному члену суспільства; включає як цілеспрямований вплив на особистість, так і стихійні, спонтанні процеси, що впливають на її формування [9, с. 13].

Загально визнано, що культура – продукт соціальної (а не біологічної) активності людини. Кожне покоління вносить свій внесок, так що культура нагромаджує, акумулює цінності. Для людини, як члена певної суспільної

спільноти, є характерною соціалізація – формування її внутрішнього світу під впливом норм і цінностей, характерних для певного соціального колективу.

Виховання відбувається під впливом національної культури, носіями якої є оточуючі люди. Цей процес соціалізації полягає у формуванні особистості інженера і пристосування його до життя в даному суспільстві, у результаті чого інженер пізнає культуру, у межі якої він поставлений, і вчиться діяти, не порушуючи загальноприйнятих правил поведінки, тобто в межах суспільної свідомості.

Суспільна свідомість – це сукупність поглядів, уявлень, принципів, психологічних особливостей, явищ духовної культури, спільних ідей, теорій, що відображають умови матеріального життя даної суспільно-економічної формації, тобто суспільне буття, яке історично склалося.

По-третє, оскільки культура – це єдність матеріальних і духовних цінностей суспільства, що історично склалися на основі певного економічного базису, а також сукупність досягнень суспільства в його матеріальному та духовному розвитку, то мова є обов'язковим її компонентом.

Інше розуміння соціокультурного компонента змісту навчання іноземної мови пропонує П. В. Сисоєв [12]. На його думку, зміст соціокультурного компонента слід розподілити на такі складові:

1. Засоби соціокомунікації (мається на увазі сукупність прийомів і засобів усної та письмової передачі інформації представниками культури чи субкультури).

2. Національна ментальність, або спосіб мислення представників певної культури чи субкультури, який визначає їх поведінку й очікування таких комунікантів.

3. Національні здобутки, до яких належать наука та мистецтво, історія та релігія, а також національні парки, історичні заповідники тощо, але сприйняття цієї складової обмежується тим, що є гордістю кожного носія мови.

Автор наголошує, що всі складові є нерозривно пов'язаними між собою, і зазначає: “культура є живою категорією, її розвиток безпосередньо пов'язаний із розвитком суспільства, тому зміст соціокультурного компонента буде постійно змінюватися, набувати нового наповнення” [12, с. 17].

Майбутня професійна діяльність інженера впливає на визначення мети його підготовки, формування змісту дисциплін, що вивчаються, вибір форм та методів здійснення підготовки. Система вимог до фахівця, яка включає якості та властивості особистості, особливості процесів мислення,

знання, уміння та навички, якими він повинен оволодіти для ефективного виконання своїх функцій у сфері професійної діяльності, відображені в освітньо-кваліфікаційній характеристиці інженера, яка формує модель підготовки майбутнього фахівця певного профілю.

Серед завдань професійної підготовки майбутнього інженера пріоритетними ми вважаємо такі:

- створення умов для розвитку професійно важливих особистісних якостей інженера;
- організація навчального процесу на основі сучасних технологій з урахуванням власних освітніх потреб майбутнього інженера;
- орієнтація психолого-педагогічних дисциплін та педагогічної практики на вивчення та розвиток особистості майбутнього фахівця;
- підготовка майбутнього інженера до постійного особистісного та професійного саморозвитку в процесі діяльності.

Майбутній інженер у процесі професійної підготовки повинен оволодіти системою знань, найважливішими з яких ми вважаємо знання особистісно орієнтованих технологій професійного навчання та оволодіння компетентностями, необхідними для входження в соціум, також для швидкісної професійної адаптації та реалізації в ньому.

Ефективність засвоєння зазначених знань А.Ю. Джантиміров убачає в розширенні обсягу викладання психолого-педагогічних дисциплін, які мають вивчатися з метою розвитку педагогічної самосвідомості та творчої індивідуальності майбутнього інженера, що виявляються у способах аналізу, проектування і рефлексії освітньої діяльності. Кожна додана до базового циклу педагогічно спрямована дисципліна, що вивчається майбутнім інженером, повинна забезпечувати реальну теоретичну, практичну, методологічну, технологічну, педагогічну та виховну підготовку, виробляти мотивацію до поповнення знань і вмінь, формувати більш високий рівень підготовки до самостійної діяльності, у тому числі і педагогічної. [13, с.20-21].

Відповідність спроектованих моделей фахівців сучасним вимогам задає необхідний рівень вимог до інформаційного забезпечення самого процесу проектування таких моделей. Джерелом інформації для здійснення цього процесу є запит на фахівця. В нього буде закладено інформацію про найбільш вагомні професійні компетентнісні вимоги, особистісні характеристики, зокрема уміння працювати індивідуально та в команді. Останнє формується і за рахунок вивчення психолого-педагогічних дисциплін. Проектування моделі неодмінно передбачає коректуючий аналіз інженерної дія-

льності у сфері виробництва замовника освітніх послуг і одночасно погодження окремих питань самого процесу аж до його завершення. Отже, це одночасно і погодження з ринком праці, і корегування відповідно до вимог замовника.

Процес створення моделі передбачає кілька стадій, починаючи із проектування моделі фахівця, далі – перехід до формування освітнього конвенту, розробки освітніх програм до реалізації у навчальному процесі „сценарного плану професійної діяльності фахівця” [14].

Сприятливі умови для вирішення завдання проектування моделі фахівця (перш за все – реалізація освітніх послуг) та спільні зусилля проектувальників забезпечують якість підготовки інженерів, що відповідає сучасним вимогам.

Хотілося б наголосити на деяких напрямках роботи, необхідних для модернізації інженерної освіти, а саме:

- при розробленні освітніх програм обов’язковим повинно стати бачення моделі фахівця із середини, компетентність у відмінних рисах його портрета;
- неодмінна відповідність рівня підготовки фахівця інженерного профілю сучасним вимогам ринку праці та працедавців. Це можливо, якщо освітній процес у новітній моделі поєднає знанняві та компетентнісні підходи й об’єднає кращі традиції інженерної освіти із сучасними компонентами її модернізації;
- обов’язковим, на нашу думку, є забезпечення системності та міжпредметності знань (завдяки впровадженню міждисциплінарних проблемно орієнтованих курсів [15], модулів із загальноосвітніх і спеціальних дисциплін відповідно до вимог Болонського процесу [14]) як основи контекстного навчання;
- гуманізація та гуманітаризація освіти та виховання акмеологічної культури майбутнього фахівця у контексті неперервної професійної освіти, як запорука стабільного розвитку;
- створення інтегрованих курсів з пріоритетних напрямів гуманітарної галузі знань, наприклад, „Спадкоємність поколінь як феномен духовності”, „Традиції і сучасність: діалог поколінь”, „Моральність та акмеологічна культура” тощо. Це обов’язково сприятиме вирішенню проблеми гуманізації освіти, вихованню найцінніших особистісних якостей інженера (духовність, креативність мислення, творчий потенціал та ін.).

Висновки. Дослідження особливостей підготовки майбутніх інженерів виявило необхідність включення до змісту професійної підготовки су-

часних особистісно орієнтованих технологій навчання, наповнення змісту навчання майбутніх фахівців знаннями закономірностей розвитку особистості, а також з психолого-педагогічних дисциплін. На сучасному етапі входження України до міжнародного європейського простору знань було встановлено невідповідність між вимогами сучасного економічного сектора і ринку праці, запитами працедавців і можливостями, особистісними якостями, набором компетентностей (моделлю) майбутнього фахівця, здатного до ефективної професійної діяльності, адаптації, соціалізації, такого, який би відповідав запитам епохи. Першочергове завдання для вирішення цієї проблеми у контексті Болонського процесу вбачається не тільки у формуванні певного набору компетентностей (у тому числі і соціокультурної), але і у створенні та фіксації у нормативних документах ефективної моделі професіонала у процесі підготовки майбутнього фахівця у ВНЗ.

Список літератури: 1. Выготский Л. С. Проблемы общей психологии // М.: Педагогика, 1982, т.2. – С. 502. 2. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования // М., 1981. – С. 18. 3. Селіванова О. О. Сучасна комунікативна лінгвістика // Актуальні напрями сучасної лінгвістики. – К., 1999. – С. 127–144. 4. Аршавская У. А. Некоторые современные направления в методике преподавания английского языка как иностранного в США // Сборник науч. трудов МГПИИЯ имени Морриса Тореза – М., 1975. – Вып. 90. – С. 219–232. 5. Мороз Н. В. Текст як одиниця відбору навчального матеріалу // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. Максименка С. Д. – К.: 2002, т. IV, ч.7. – С. 175–180. 6. Сеница Ю. А. Межкультурная коммуникативная компетенция: требования к уровню владения и некоторые пути ее формирования // Иностранные языки в школе. – 2002. – № 6. – С. 8–14. 7. Селіванова О. О. Сучасна комунікативна лінгвістика // Актуальні напрями сучасної лінгвістики. – К., 1999. – С. 127–144. 8. Психология и методика интенсивного обучения иностранным языкам / Под ред. А. А. Леонтьева. – М.: НИИОП, 1978. – С. 79. 9. Сафонова В. В. Культуроведение в системе современного языкового образования // Иностранные языки в школе. – 2001. – №3. – С. 17–24. 10. Грудова Н. П. Проблема формування соціокультурної компетенції у старшокласників // Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія. – Випуск 4. – Вінниця: ВАТ “Віноблдрукарня”, 2001. – С. 175–177. 11. Alexander L. G. Threshold Level and Methodology // The Threshold Level for Modern Language Learning in Schools (by J. A. van Ek) Strasbourg, Council

of Europe, 1989. – p. 235–251. 12. Сысоев П. В. Язык и культура: в поисках нового направления в преподавании культуры страны изучаемого языка // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 4. – С. 12–18. 13. Джантиміров А. Ю. Багаторівнева підготовка інженерно-педагогічних кадрів для професійно-технічних навчальних закладів: Автореф. Дис. канд. пед. наук.:13.00.04. – К., 2007. – 26 с. 14. Сальников Н. Реформирование высшей школы: концепция новой образовательной модели / Н. Сальников, С. Бурухин // Высшее образование в России. – 2008. – № 2. 15. Похолков Ю. Бакалавр-инженер: реальность и перспективы для России / Ю. Похолков, А. Чучалин, О. Боев // Высшее образование в России. – 2004. – № 9.

О.В. Квасник

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Автором розглянуті особливості формування соціокультурної компетентності в умовах професійної підготовки інженерів ВТНЗ.

В статті проаналізовані і розкриті сучасні підходи і прийоми підготовки майбутнього інженера до упровадження особово орієнтованих технологій навчання. Вказано на необхідність створення і фіксації в нормативних документах ефективної моделі професіонала в процесі підготовки майбутнього фахівця.

О.В. Квасник

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В УСЛОВИЯХ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ИНЖЕНЕРОВ ВТУЗ

Автором рассмотрены особенности формирования социокультурной компетентности в условиях профессиональной подготовки инженеров ВТУЗ.

В статье проанализированы и раскрыты современные подходы и приемы подготовки будущего инженера к внедрению личностно ориентированных технологий обучения. Указано на необходимость создания и

фиксации в нормативных документах эффективной модели профессионала в процессе подготовки будущего специалиста.

O.V. Kvasnyk

FEATURES OF FORMING OF SOTSIOKULTURNOY COMPETENCE IN THE CONDITIONS OF PROFESSIONAL PREPARATION OF THE ENGINEERS VTUZ

The features of forming of sotsiokulturnoy competence in the conditions of professional preparation of the engineers VTUZ are considered an author.

In the article modern approaches and receptions of preparation of future engineer to introduction of the personality oriented technologies of teaching are analysed and exposed. It is indicated on the necessity of creation and fixing in the normative documents of effective model of professional in the process of preparation of future specialist.

Стаття надійшла до редакції 2.09.2009

УДК 378: 159

*Гур'єва Я.В.,
м. Харків, Україна*

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В ГУМАНІТАРНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Однією з основних причин неефективного здійснення державної інноваційної політики є вкрай малі обсяги нововведень навіть у тих галузях, які зазвичай розглядаються як інноваційні, у тому числі й у сфері людського капіталу (освіта, наука, культура, екологія). (Тим часом у Західній Європі саме в інноваційних галузях створюється та реалізується понад 80 % інновацій [12, с. 43]). Причини такого становища зовсім не стосуються здатності сприймати інновації особистістю чи спільнотою, тобто мова повинна йти про феномен інноваційної культури.

Актуальність проблеми. В умовах становлення та розвитку педагогіки якісно новим ресурсом стають творчі здібності людей, здатних постій-